

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย

นางสาว ชัญญพร ปริญญาวุฒิชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-900-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE – THAI
IDIOMATIC EXPRESSTIONS
WITH NUMBERS

MS. CHANYAPORN PARINYAVOTTICHAJ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Chinese
Department of Eastern Languages
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-346-900-1

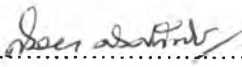
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย

โดย นางสาวชญญพร ปริญญาวุฒิชัย

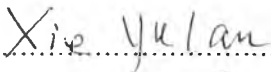
สาขาวิชา ภาษาจีน

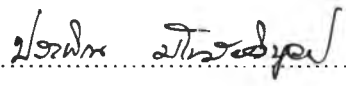
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศกัทธิย์)

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เชื้อ อวี๋หลาน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชณี ตั้งสินง)

นางสาวชญญพร ปริชญาวุฒิชัย : การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย
(A COMPARATIVE STUDY OF CHINESE –THAI IDIOMATIC EXPRESSIONS WITH
NUMBERS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ , 199 หน้า. ISBN 974-346-900-1

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนซึ่งมีตัวเลขในภาษาจีนที่ประกอบด้วยคำที่คำกับสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทย และเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาทั้งสอง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านรูปแบบ การเลือกใช้คำ การซ้ำคำ หน้าที่ทางไวยากรณ์ และภาพลักษณ์เชิงอุปมา นอกจากนี้ยังพบว่า ในบางครั้งตัวเลขในสำนวนอาจมีความหมายแฝงอื่นนอกเหนือไปจากความหมายที่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ ผลจากการเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนกับสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทยสรุปได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและตัวเลขที่ใช้ก็เหมือนกัน สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ตัวเลขที่ใช้ต่างกัน และสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ

ภาควิชา ...ภาษาตะวันออก....
สาขาวิชา ...ภาษาจีน.....
ปีการศึกษา ....2543.....

ลายมือชื่อนิติศ ...ชญญพร ปริชญาวุฒิชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ...ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

4180214322 : MAJOR CHINESE

KEY WORDS :EXPRESSIONS WITH NUMBERS / NUMBERS IN CHINESE

CHANYAPORN PARINYAVOTTICHAH : A COMPARATIVE STUDY OF
CHINESE-THAI IDIOMATIC EXPRESSIONS WITH NUMBERS.

THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PRAPIN MANOMAIVIBOOL,
Ph.D. 199 pp. ISBN 974-346-900-1

The objective underlining this thesis is to do a comparative study between Chinese idiomatic expressions with numbers , the four-character ones and Thai idiomatic expressions with numbers as well as to analyze the differences and similarities between these two languages.

The result of the study has shown that there are both differences and similarities in such general characteristics of Chinese - Thai idiomatic expressions with numbers as their patterns , choice of words , reduplicatives , grammatical functions and figure of speech.The study also reveals that numbers in idiomatic expressions sometimes can be interpreted words which may connote other meanings besides quantity or figure . In addition , the comparison also reveals that Chinese idiomatic expressions with numbers can be divided into three categories ; the ones which the meanings are the same or similar to Thai idiomatic expressions and the number used for comparison are the same , the ones of which the meanings are the same or similar to Thai idiomatic expressions but the number used for comparison are different , and the ones of which the meanings are the same or similar to Thai idiomatic expressions without numbers.

Department ..Eastern Languages.....

Student's signature

Field of Study ...Chinese.....

Advisor's signature

Academic year ...2000.....

Chanyaporn Parinyavottichai
Prapin Manomaiyibool

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและการดูแลอย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ มากมายที่มีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัยด้วยความเมตตาและไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่าน จึงใคร่ขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ โทว เสวียชว ผู้ให้คำแนะนำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในส่วนที่เป็นภาษาจีน และศาสตราจารย์หมิ่น ไคเต๋อ ซึ่งสละเวลากรุณาตรวจแก้ไข และได้ให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงด้วย

ผู้วิจัยยังขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เจี๋ย อวี๋หลาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พังนี่ ตั้งยีนยง อาจารย์ ดร.จินตนา ธนวานิวัฒน์ อาจารย์วิลเลียม เอส. วอร์ดัน รศ.ดร.นพวรรณ พันธุมธธา อาจารย์ทรงพรธรรม มณีวรรณ และบิดา-มารดาซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ทำนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกๆ คนที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	2
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
วิธีการนำเสนอ.....	2
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	3
คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	5
2 ปรีทัศน์วรรณกรรม.....	7
2.1 ต้นกำเนิดและการให้ค่าตัวเลขในวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย.....	7
2.1.1 ต้นกำเนิดและการให้ค่าตัวเลขในวัฒนธรรมจีน.....	7
2.1.2 ต้นกำเนิดและการให้ค่าตัวเลขในวัฒนธรรมไทย.....	12
2.2 ความหมายของคำว่า “ ส่วนน ” ในภาษาจีนและภาษาไทย.....	13
2.3 ที่มาของส่วนนจีนและส่วนนไทย.....	14
2.3.1 ที่มาของส่วนนจีน.....	14
2.3.2 ที่มาของส่วนนไทย.....	18
2.4 มโนทัศน์เรื่องการนำตัวเลขมาประกอบเป็นส่วนนจีนและส่วนนไทย.....	19
2.4.1 มโนทัศน์เรื่องการนำตัวเลขมาประกอบเป็นส่วนนจีน.....	19
2.4.2 มโนทัศน์เรื่องการนำตัวเลขมาประกอบเป็นส่วนนไทย.....	24
3 ลักษณะทั่วไปของส่วนนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย.....	26
3.1 ลักษณะทั่วไปของส่วนนที่มีตัวเลขในภาษาจีน.....	26
3.1.1 รูปแบบของส่วนน.....	26
3.1.1.1 การใช้ตัวเลขตัวเดียวในส่วนน.....	26

3.1.1.2 การใช้ตัวเลขสองตัวในสำนวน.....	27
3.1.1.2.1 การใช้ตัวเลขสองตัวเรียงซิดติดกัน.....	27
3.1.1.2.2 การใช้ตัวเลขคั่นสลับกับคำ.....	27
3.1.1.2.2.1 การใช้ตัวเลขสองตัวที่เหมือนกันคั่นสลับกับคำ.....	28
3.1.1.2.2.2 การใช้ตัวเลขสองตัวที่ต่างกันคั่นสลับกับคำ.....	29
3.1.1.2.3 การใช้ตัวเลขสองตัวที่ซ้ำกัน.....	36
3.1.2 การเลือกใช้คำ.....	36
3.1.2.1 พิจารณาในเรื่องความหมายของคำ.....	36
3.1.2.2 พิจารณาในเรื่องชนิดของคำ.....	38
3.1.3 การซ้ำในสำนวน.....	53
3.1.3.1 การซ้ำของตัวเลขในสำนวน.....	53
3.1.3.1.1 การซ้ำของตัวเลขเพียงตัวเดียว.....	53
3.1.3.1.2 การซ้ำของตัวเลขสองตัว.....	53
3.1.3.2 การซ้ำคำในสำนวน.....	53
3.1.3.2.1 การซ้ำคำที่อยู่ซิดติดกัน.....	53
3.1.3.2.2 การซ้ำคำที่มีไ้ได้อยู่ซิดติดกัน.....	54
3.1.4 หน้าที่ของสำนวนในประโยค.....	54
3.1.5 ภาพลักษณ์ในสำนวน.....	60
3.2 ลักษณะทั่วไปของสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาไทย.....	63
3.2.1 รูปแบบของสำนวน.....	63
3.2.1.1 การใช้ตัวเลขตัวเดียวในสำนวน.....	63
3.2.1.2 การใช้ตัวเลขสองตัวในสำนวน.....	64
3.2.1.2.1 การใช้ตัวเลขสองตัวเรียงซิดติดกัน.....	64
3.2.1.2.2 การใช้ตัวเลขสองตัวคั่นสลับกับคำ.....	64
3.2.1.2.2.1 การใช้ตัวเลขสองตัวที่เหมือนกันคั่นสลับกับคำ.....	64
3.2.1.2.2.2 การใช้ตัวเลขที่ต่างกันสองตัวคั่นสลับกับคำ.....	65
3.2.2 การเลือกใช้คำ.....	65
3.2.2.1 พิจารณาในเรื่องความหมายของคำ.....	65
3.2.2.2 พิจารณาในเรื่องชนิดของคำ.....	66
3.2.3 การซ้ำในสำนวน.....	67
3.2.3.1 การซ้ำของตัวเลขในสำนวน.....	67
3.2.3.2 การซ้ำคำในสำนวน.....	67

3.2.4	หน้าที่ของสำนวนในประโยค.....	67
3.2.5	ภาพลักษณ์ในสำนวน.....	71
4	ความหมายของตัวเลขในสำนวน.....	74
4.1	ความหมายของตัวเลขในสำนวนจีน.....	74
4.1.1	ตัวเลขในสำนวนที่มีความหมายโดยตรง.....	74
4.1.1.1	ความหมายเกี่ยวกับจำนวนที่เป็นรูปธรรม.....	75
4.1.1.2	ความหมายเกี่ยวกับลำดับ.....	75
4.1.2	ตัวเลขในสำนวนที่มีความหมายแฝง.....	76
4.1.2.1	ความหมายแฝงเกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	76
4.1.2.1.1	บ่งปริมาณหรือจำนวนมาก.....	76
4.1.2.1.2	บ่งปริมาณหรือจำนวนน้อย.....	82
4.1.2.1.3	บ่งปริมาณหรือจำนวนที่ไม่มากหรือน้อย.....	86
4.1.2.1.4	บ่งปริมาณหรือจำนวนทั้งหมด.....	87
4.1.2.2	ความหมายแฝงที่ไม่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	91
4.1.2.2.1	บ่งความหมายแฝงว่าวุ่นวาย.....	91
4.1.2.2.2	บ่งความหมายแฝงว่าเปลี่ยนแปลง.....	93
4.1.2.2.3	บ่งความหมายแฝงว่าไม่เปลี่ยนแปลง.....	93
4.1.2.2.4	บ่งความหมายแฝงในเชิงเน้นย้ำ.....	94
4.1.2.2.5	บ่งความหมายแฝงเกี่ยวกับเวลา.....	95
4.1.2.2.6	บ่งความหมายแฝงว่าเพียงคำพัง.....	96
4.1.2.2.7	บ่งความหมายแฝงว่าอย่างเดียวกัน.....	97
4.1.2.2.8	บ่งความหมายแฝงว่าแต่ละ.....	97
4.2	ความหมายของตัวเลขในสำนวนไทย.....	98
4.2.1	ตัวเลขในสำนวนที่มีความหมายโดยตรง.....	98
4.2.2	ตัวเลขในสำนวนที่มีความหมายแฝง.....	99
4.2.2.1	ความหมายแฝงเกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	99
4.2.2.1.1	บ่งปริมาณหรือจำนวนมาก.....	99
4.2.2.1.2	บ่งปริมาณหรือจำนวนน้อย.....	100
4.2.2.1.3	บ่งปริมาณหรือจำนวนทั้งหมด.....	100
4.2.2.2	ความหมายแฝงที่ไม่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	101
4.2.2.2.1	บ่งความหมายแฝงว่าเปลี่ยนแปลง.....	101
4.2.2.2.2	บ่งความหมายแฝงว่าต่ำ เลว ไม่ดี.....	102

5	จำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับจำนวนไทย.....	103
5.1	จำนวนจีนและจำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและ ตัวเลขที่ใช้ก็เหมือนกัน.....	103
5.2	จำนวนจีนและจำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ ตัวเลขที่ใช้นั้นต่างกัน.....	106
5.3	จำนวนจีนและจำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ จำนวนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ.....	109
5.3.1	จำนวนจีนที่ตรงกับจำนวนไทย.....	109
5.3.2	จำนวนจีนที่ตรงกับถ้อยคำที่ใช้อยู่ในภาษาไทย.....	124
6	สรุปผลการวิจัย.....	131
6.1	ลักษณะทั่วไปของจำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนและภาษาไทย.....	133
6.1.1	รูปแบบของจำนวน.....	133
6.1.2	การเลือกใช้คำ.....	133
6.1.3	การซ้ำในจำนวน.....	134
6.1.4	หน้าที่ของจำนวนในประโยค.....	134
6.1.5	ภาพลักษณ์ในจำนวน.....	134
6.2	ความหมายของตัวเลขในจำนวน.....	135
6.2.1	ความหมายโดยตรง.....	135
6.2.2	ความหมายแฝง.....	135
6.2.2.1	ความหมายแฝงเกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	135
6.2.2.2	ความหมายแฝงที่ไม่เกี่ยวกับจำนวนหรือปริมาณ.....	136
6.3	จำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับ จำนวนไทย.....	136
6.4	ข้อเสนอแนะ.....	136
	รายการอ้างอิง.....	139
	ภาคผนวก.....	144
	ประวัติผู้วิจัย.....	199